

ОДЕСЬКІ ДИТЯЧІ МУЗИЧНІ ВИСТАВИ: АНАЛІЗ МИСТЕЦЬКОЇ ЯКОСТІ ТА КУЛЬТУРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АКАДЕМІЧНИХ ТА КОМЕРЦІЙНИХ ПОСТАНОВОК

Богоєва Тетяна Петрівна

*аспірантка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних
дисциплін*

*Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Сучасні наукові дослідження в галузі дитячої психології та педагогіки підкреслюють значний вплив театрального мистецтва на естетичне та культурно-освітнє становлення дитини. Театр, як унікальний соціокультурний феномен, надає можливість дитині взаємодіяти з різноманітними формами мистецького вираження – вербальними, візуальними, звуковими та інтонаційними. За словами дослідників, «театр стимулює розвиток уваги, уяви, пам'яті, мислення та мовлення, сприяючи формуванню критичного мислення та емоційного інтелекту» [2, с. 3]. Таким чином, театральне мистецтво виступає важливим інструментом пізнання дійсності, сприяючи інтеграції дитини у світову культуру та систему моральних цінностей.

У даній роботі розглядається мистецька якість дитячих музичних вистав у місті Одеса, зокрема порівняння академічних та комерційних постановок. Аналіз спрямований на виявлення їхньої ролі у культурному вихованні молодого покоління. Збереження високих стандартів музичного мистецтва для дітей є ключовим фактором формування естетично освіченої та морально зрілої особистості. Як зазначає О. Ростовський: «За допомогою музики людина безмежно розширює свій внутрішній досвід, прилучаючись до досвіду багатьох поколінь. І в цьому, насамперед, полягає життєва цінність музичного мистецтва» [4, с. 5].

Одеський академічний театр опери та балету демонструє високий рівень професійного підходу до створення дитячих музичних вистав. Серед найвідоміших постановок – балети «Білосніжка» Бориса Павловського, «Снігова Королева» Туомаса Кантелінена, «Дюймовонька» Юрія Шевченка та опера «Смарагдове місто», що включають музику таких класиків, як Ж. Бізе, Д. Верді, В. А. Моцарт та інших [6]. Ці вистави відповідають найвищим стандартам мистецької якості, поєднуючи в собі досконалість оркестрового виконання, віртуозність акторської гри, інноваційну сценографію та режисуру.

Класична музика, як зазначають дослідники, сприяє гармонізації емоційного стану, зниженню рівня тривожності та формуванню стійкості до стресових ситуацій [1, с. 158]. Живе виконання дитячих опер та балетів, безпосередній контакт виконавців із дітьми-глядачами створює унікальний емоційний досвід та формує музичний смак. Класичне театральне мистецтво стає своєрідним провідником дитини у світову культуру та систему моральних цінностей її народу. Дослідниця Д. О. Романенко визначає «роль дитячого театру, як навчальну і виховну, бачить в театрі можливості для розкриття творчого потенціалу дитини, розвинення його духовних сил, сприяння самопізнанню» [3, с. 39].

На протигагу академічному мистецтву, сучасний ринок дитячих музичних вистав демонструє тенденцію до комерціалізації. Прикладами таких проєктів є інтерактивні вистави «Щенячий патруль», «День народження Свинки Пеппи», які базуються на популярних мультиплікаційних персонажах та часто використовують фонограму замість живого виконання.

Хоча подібні постановки залучають широку аудиторію, завдяки яскравій рекламі та впізнаваним образам, вони нерідко знижують естетичну та виховну функцію мистецтва. Акцент на розважальній складовій може призводити до формування у дітей звички до споживання низькоякісного музичного контенту, що суперечить основним завданням культурного виховання. Як зазначає музикознавець О. В. Шевельова: «Переорієнтація на культурний ринковий продукт, сферу споживання, спрямованість на світовий узагальнений вектор розвитку призводять до поступової втрати унікальності, самотності та оригінальності вітчизняного мистецтва, серйозних прорахунків у репертуарній політиці і, як наслідок, втрати пізнавально-розвивального, дозвіллево-виховного призначення театральної інституції, його зміну на гедоністично-розважальну спрямованість» [5, с. 50].

У сучасних умовах глобалізації та комерціалізації культури особливе значення набуває збереження високих стандартів мистецької якості у дитячих музичних виставах. Для цього необхідно розробити ефективні механізми контролю якості та підтримки академічних традицій, що забезпечать гармонійний розвиток естетичних смаків та моральних цінностей у молодого покоління. Подібно до позиції Г. Ф. Генделя, який прагнув «не просто розважати слухачів музикою, а зробити їх ліпшими» [7, с. 67] сучасна музична культура покликана сприяти духовному розвитку особистості, формуванню естетичних смаків, утвердженню високих моральних ідеалів та вихованню свідомих громадян.

У зазначеному контексті ключову роль набуває міжгалузева співпраця між державними інституціями, освітніми закладами, митцями та виконавцями, які спільно несуть відповідальність за культурний

розвиток суспільства та збереження його ціннісних орієнтирів для майбутніх поколінь.

Література:

1. 3. Софроній, О. Чернописька. Особливості впливу класичної музики на емоційний стан школярів. Удосконалення професійної майстерності педагога-музиканта в умовах полікультурного освітнього простору. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90-й річниці з дня народження засновника кафедри музики, народного артиста України, професора Андрія Кушніренка. Чернівці: Чернівець. нац. унт ім. Ю. Федьковича, 2024. – С. 156-159.

2. Науково-методичний додаток до журналу "Дошкільне виховання". "Палітра педагога", 2021, № 2. Вилучено з: URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36367/1/I_Kondratets_ODiTM_2021.pdf (Дата звернення: 09.03.25р.) С. 3

3. Романець Д. О. Музична драматургія дитячих опер українських композиторів кінця XX – XXI століть. С. 39.

4. Ростовський О. Я. Природа музичного мистецтва як гуманізуючий чинник музичної освіти. Проблеми мистецької освіти: зб. науково-методичних статей. 2015. Вип. 9. – С. 5–14.

5. Шевельова О. В. Режисерська постановка сучасного дитячого мюзиклу О. Спіліоті «Жаба Маша», як вияв субкультури молодого покоління. Кваліфікаційна наукова праця на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво». – Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Київ, 2022. С. 50-51.

6. . Юному глядачу. Одеський національний театр опери та балету. Вилучено з: URL: <https://operahouse.od.ua/repertoire/young-viewer/> (Дата звернення: 05.03.25р.)

7. Calvin Stappert. Handel's Messiah: Comfort for God's People. 2010. С. 67.